

บันทึก

เรื่อง การเกษียณอายุของพนักงานรัฐวิสาหกิจ

องค์การแก้ว กระทรวงกลาโหมได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กท ๐๗๐๐/๑๐๕๐ ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๒๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า องค์การแก้วมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเกษียณอายุของพนักงานบางประการ ซึ่งเดิมองค์การแก้วได้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการเกษียณอายุของพนักงานดังนี้ คือ ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๑๘ องค์การแก้วได้ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกำหนดเกษียณอายุผู้ทำงานในองค์การของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๘ ต่อมาหลังจากวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๑๘ องค์การแก้วได้ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ คือ ให้พ้นจากหน้าที่ในวันที่มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ และเมื่อได้มีพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๒๐ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานฯ พ.ศ. ๒๕๑๘ องค์การแก้วจึงได้ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานฯ ตามที่แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว คือ ให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

แต่เนื่องด้วยในปีบัญชี ๒๕๒๖ พันจ่าเอก บุญรอด ดำรงวิทย์ พนักงานองค์การแก้วที่จะเกษียณอายุในปีบัญชี ๒๕๒๖ ได้ร้องเรียนว่า ผู้ร้องอายุยังไม่ครบหกสิบปีบริบูรณ์เพราะได้เกิดเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๖ จะพ้นจากตำแหน่งเมื่อสิ้นปีบัญชี ๒๕๒๖ ไม่ได้จะต้องพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันสิ้นปีบัญชี ๒๕๒๗ เช่นเดียวกับของทางราชการ องค์การแก้วได้ตรวจสอบตามหลักฐานที่ผู้ร้องได้แนบมาแล้ว ปรากฏว่าได้มีหนังสือของกระทรวงการคลังที่ กค.๐๕๐๔/๒๓๒๔๑ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๓ เรื่อง เวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญหนึ่งปีบริบูรณ์ สิบปีบริบูรณ์ ฯลฯ ซึ่งมีข้อความสำคัญตอนหนึ่งดังนี้ “อนึ่ง สำหรับการนับอายุของผู้ที่เกิดในเดือนมกราคม กุมภาพันธ์ และเดือนมีนาคม ซึ่งเกิดก่อนปี พ.ศ. ๒๔๘๓ นั้น เนื่องจากมีการเปลี่ยนปีปฏิทินเป็นขึ้นปีใหม่ในเดือนมกราคม ฉะนั้น เดือนมกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคมของปี ๒๔๘๓ ได้เปลี่ยนเป็น ๒๔๘๔ แล้ว การนับอายุครบ ๕๐ ปีบริบูรณ์ หรือ ๖๐ ปีบริบูรณ์ของคนที่เกิดในเดือนดังกล่าวจึงเพิ่มปี พ.ศ.ขึ้นอีกปีหนึ่งเสมอไป ตัวอย่างเช่น คนเกิดเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๕๓ จะมีอายุครบ ๕๐ ปีในเดือนมกราคม ๒๕๐๔ และจะครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ในเดือนมกราคม ๒๕๑๔ เป็นต้นไป” องค์การแก้วเห็นว่า หนังสือฉบับดังกล่าวนี้เป็นเรื่องเฉพาะของทางราชการเท่านั้น ไม่เกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจแต่อย่างใด เพราะรัฐวิสาหกิจได้มีพระราชบัญญัติถือปฏิบัติต่างหากอยู่แล้ว และองค์การแก้วก็ไม่ได้รับคำสั่งให้ถือปฏิบัติแต่อย่างใด นอกจากนี้ องค์การแก้วเป็นรัฐวิสาหกิจจึงต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งประกาศฯ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๑๘ และมาตรา ๓ วรรคสองของพระราชบัญญัตินี้บัญญัติว่า “บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นใน

ส่วนที่มีบัญญัตินี้แทน” ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายที่ทางรัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ นี้ ก็คงจะประสงค์ให้รัฐวิสาหกิจได้มีกฎหมายแยกต่างหากจากของทางราชการ จึงได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน และองค์การแก้วก็ได้ปฏิบัติมาแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งก็มีพนักงานที่เกิดช่วงเดือนมกราคม กุมภาพันธ์ และมีนาคม จำนวนหลายคนที่ถูกปลดเกษียณเมื่อวันเกิดครบรอบ ๖๐ ปีบริบูรณ์

องค์การแก้วจึงขอหารือมายังคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาและตีความว่า ตามที่องค์การแก้วได้ปฏิบัติไปแล้วนั้นถูกต้องหรือไม่ เพื่อที่องค์การแก้วจะได้ถือเป็นทางปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว ประกอบกับได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงกลาโหม (องค์การแก้วและกรมการเงินกลาโหม) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว เห็นว่ากรณีตามข้อหารือนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการนับอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ของพนักงานรัฐวิสาหกิจซึ่งขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙^๑ และต้องพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑^๒ แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติ

^๑ มาตรา ๙ พนักงานของรัฐวิสาหกิจ นอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้สำหรับรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ แล้ว ยังต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์
- (๓) สามารถทำงานให้แก่รัฐวิสาหกิจนั้นได้เต็มเวลา
- (๔) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๖) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ รวมทั้งข้าราชการการเมือง ลูกจ้างของกระทรวงทบวงกรมหรือทบวงการเมืองซึ่งมีฐานะเทียบเท่า พนักงานส่วนท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือสภากรุงเทพมหานครและผู้บริหารท้องถิ่น

(๗) ไม่เป็นกรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

ความใน (๑) มิให้ใช้บังคับแก่พนักงานชาวต่างประเทศซึ่งรัฐวิสาหกิจมีความจำเป็นต้องจ้างตามลักษณะงานของรัฐวิสาหกิจนั้น

ความใน (๓) มิให้ใช้บังคับแก่พนักงานที่เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาวิสาหกิจเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการ

^๒ มาตรา ๑๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดไว้สำหรับรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ แล้ว พนักงานพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐

มาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๐ และโดยที่ข้อเท็จจริงตามข้อหาหรือนี้ได้ความว่า พันจำเอก บุญรอด ตำรวจวิทย์ พนักงานขององค์การแก้ว ที่จะถูกให้พ้นจากตำแหน่งในปึงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้ร้องเรียนว่า ตนเองอายุยังไม่ครบหกสิบปีบริบูรณ์เพราะเกิดเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๖ ยังพ้นจากตำแหน่งเมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๖ ไม่ได้ จะต้องพ้นจากตำแหน่งเมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๗ ดังนั้น ตามข้อหาหรือนี้จึงมีปัญหาค่าที่จะต้องพิจารณาว่า พันจำเอก บุญรอดฯ จะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์เมื่อใด และพ้นจากตำแหน่งพนักงานรัฐวิสาหกิจเมื่อใด ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๓) เห็นว่า เมื่อพันจำเอก บุญรอดฯ เกิดเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๖๖ อันเป็นเวลาก่อน พ.ศ. ๒๔๘๓ ที่ได้มีการเปลี่ยนปีปฏิทินเป็นขึ้นปีใหม่ในเดือนมกราคม เมื่อพิจารณาความในมาตรา ๔ วรรคสอง^๓ แห่งพระราชบัญญัติปีประดิทิน พ.ศ. ๒๔๘๓ ที่บัญญัติว่า “ปีซึ่งเรียกว่า ปีพุทธศักราช ๒๔๘๓ ให้สิ้นสุดลงวันที่ ๓๑ ธันวาคมที่จะถึงนี้ และปีซึ่งเรียกว่า ปีพุทธศักราช ๒๔๘๔ ให้เริ่มแต่วันที่ ๑ มกราคม ต่อไป” เช่นนี้แล้วจะเห็นได้ว่าเดือนมกราคม กุมภาพันธ์ และ มีนาคม ปี พ.ศ. ๒๔๘๓ นั้นขาดหายไป เป็นผลให้การนับอายุบริบูรณ์ของคนที่เกิดในเดือนดังกล่าวนี้ต้องเพิ่มปี พ.ศ. ขึ้นอีกหนึ่งปีด้วย ฉะนั้น กรณีของพันจำเอก บุญรอดฯ จึงต้องนับเพิ่มปี พ.ศ. ขึ้นอีกหนึ่งปีเช่นกัน ซึ่งจะทำให้พันจำเอก บุญรอด มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗ และเมื่อมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ กำหนดให้พนักงานพ้นจากตำแหน่งเมื่อสิ้นปีงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณของปีที่พนักงานผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ดังนั้น พันจำเอก บุญรอดฯ จึงจะต้องพ้นจากตำแหน่งเมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นต้นไป

อนึ่ง ตามที่องค์การแก้วมีความเห็นว่าองค์การแก้วเป็นรัฐวิสาหกิจ จึงต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓^๔ แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ ซึ่งเป็นกฎหมายต่างหากอยู่แล้ว และองค์การแก้วก็ไม่ได้รับคำสั่งให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับทางราชการตามหนังสือของกระทรวงการคลัง ที่ กค.๐๕๐๔/๒๓๒๔๑ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๑๓ เรื่อง เวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญฯ แต่อย่างใดนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา

สำหรับการพ้นจากตำแหน่งของพนักงานซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ให้พ้นเมื่อสิ้นปีงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณของปีที่พนักงานผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์

^๓ มาตรา ๔ ปีประดิทินนั้นให้มีกำหนดระยะเวลาสิบสองเดือน เริ่มแต่วันที่ ๑ มกราคม และสิ้นสุดในวันที่ ๓๑ ธันวาคม

ปีซึ่งเรียกว่า ปีพุทธศักราช ๒๔๘๓ ให้สิ้นสุดลงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ที่จะถึงนี้และปีซึ่งเรียกว่า ปีพุทธศักราช ๒๔๘๔ ให้เริ่มแต่วันที่ ๑ มกราคม ต่อไป

^๔ มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติกำหนดเกษียณอายุผู้ทำงานในองค์การของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๘

บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) เห็นว่า เรื่องนี้มีใช่เรื่องที่องค์การแก้วมีกฎหมายที่ต้องถือปฏิบัติต่างหากจากทางราชการ แต่เป็นเรื่องการนับอายุบริบูรณ์ที่ทั้งส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจจะต้องถือปฏิบัติเนื่องจากพระราชบัญญัติปีประดิทิน พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้เริ่มใหม่ในเดือนมกราคม ซึ่งหลักเกณฑ์การนับอายุตามหนังสือของกระทรวงการคลังดังกล่าวก็มีที่มาจากพระราชบัญญัติปีประดิทินฯ นั่นเอง

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๒๖